

Συνέπειες και πορίσματα από τη Σάρκωση του Θεού

Η ενανθρώπιση του Υιού του Θεού, στο πρόσωπο του Ιησού από τη Ναζαρέτ, που χρίστηκε από τον Πατέρα με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος ως Σωτήρας του κόσμου, πολύ συχνά από μας τους χριστιανούς έχει υποβαθμιστεί. Συνήθως γίνεται λόγος (άλλοτε δικαιολογημένα και άλλοτε όχι...) πως η θεολογική σκέψη της Δύσης τόνισε υπέρμετρα το Μυστήριο της Σάρκωσης (ή Ενανθρώπισης) του Θεού, σε βάρος του Μυστηρίου της Απολύτρωσης του ανθρώπου και πως και τότε τονίζεται υπέρμετρα το πάθος και ο σταυρός εις βάρος της Ανάστασης του Σωτήρα. Όπως είπα, άλλοτε δικαιολογημένα και άλλοτε όχι, επειδή χρειάζεται να δει ο χριστιανός συγκεκριμένα στον εαυτό του και στον περιβάλλοντα κόσμο και όχι ο θεωρητικός θεολόγος τα θεωρητικά και πρακτικά αποτελέσματα της Σάρκωσης του Θεού.

Πράγματι, τόσο στο Μυστήριο της Απολύτρωσης περικλείεται το Μυστήριο της Σάρκωσης, όσο και αντίστροφα. Στη φάτνη της Βηθλεέμ χρειάζεται ο χριστιανός να επανέρχεται συνεχώς και να τη διαβάζει ως μια άλλη περιγραφή της κένωσης του Θεού πάνω στον σταυρό. Η φάτνη δεν είναι η άλλη πλευρά του νομίσματος, αλλά η ίδια πλευρά της λύτρωσης. Στη φάτνη της Βηθλεέμ ενυπάρχει ταυτόχρονα η άκρα ταπείνωση και η δόξα της αναστάσεως. Όποιος παραμένει αποκλειστικά στη φάτνη, με τη ρομαντική διάθεση που γεννούν τα λαμπιόνια και οι μουσικές των μαγαζιών και των σουπερμάρκετ σε συνδυασμό με τους ψευτοβασιληδες (δεν είναι σωστό να προσβάλλουμε συγχέοντας τον μέγα Ιεράρχη Βασίλειο με το κόκκινο εξάμβλωμα της Κόκα Κόλας, που επίσης ουδεμία σχέση έχει με τον άγιο επίσκοπο Νικόλαο των Μύρων), έχει χάσει το νόημα του χριστουγεννιάτικου μηνύματος. Το μήνυμα αυτό οι Ευαγγελιστές Ματθαίος και Λουκάς το κατέγραψαν ως διήγηση της νηπιακής ηλικίας του Ιησού και ο Ιωάννης ο Θεολόγος μας το μετέφερε με θεολογική γλώσσα στον Πρόλογο του Ευαγγελίου του. Πόσα δε θα μπορούσε κανείς να ανακαλύψει μέσα στα υπέροχα αυτά κείμενα, που χάνονται μέσα στη δίνη του καταναλωτισμού...

Το γεγονός της Σάρκωσης του Θεού μεταξύ των ανθρώπων αμφισβητήθηκε κατά τη διάρκεια των αιώνων, από επιφανείς και λιγότερο επιφανείς «αιρετικούς». Η λέξη δεν περιέχει τίποτα το μειωτικό απέναντι σ' αυτούς τους συνανθρώπους μας και αδελφούς μας (ορισμένους, τουλάχιστο...) εν Χριστώ. Απλώς με τη λέξη αυτή σημειώνουμε τη θεολογική μας διαφορά και τίποτε άλλο. Η αμφισβήτηση της σάρκωσης και η θεώρηση του Ιησού ως ένα αληθινό

μεν Θεό αλλά ως εικονικό άνθρωπο, καταστρέφει την πολυδιάστατη αλήθεια που διακήρυξαν οι πρώτες οικουμενικές σύνοδοι. Η περίπτωση αυτή δεν έχει θεωρητικό χαρακτήρα. Αν ήταν μόνο θεωρητική, δεν αξίζει τον κόπο να ασχολούμαστε, αλλά έχει επιπτώσεις, *πορίσματα* τα ονόμασα στον τίτλο, στον τρόπο που ο χριστιανός οφείλει να αντιμετωπίζει τον κόσμο, την ύλη και τη σάρκα.

Ο άνθρωπος έχει μάθει να διαιρεί τα πράγματα, από θρησκευτική πλευρά τουλάχιστο, σε *ιερά* και *βέβηλα*, όπως τα κατέγραψε ο μεγάλος μελετητής του θρησκευτικού φαινομένου Mircea Eliade. Ιερά είναι όσα ανήκουν ή έχουν άμεση συνάφεια και σχέση με τη θεότητα (όπως και αν την αντιλαμβάνεται κάποιος), ενώ «βέβηλα» όσα ανήκουν ή υπάγονται στον κόσμο και με τα οποία η θεότητα είτε δεν έχει σχέση, είτε βρίσκεται σε αντίθεση μαζί τους και τότε είναι συνώνυμα των λέξεων «ανόσια, ασεβή, βλάσφημα, ιερόσυλα» (βλ. στα λεξικά). Όταν κάτι είναι βλάσφημο, όντως στρέφεται εναντίον του Θεού και, ουσιαστικά είναι διαβολικής προέλευσης, επειδή όχι μόνο αντιτίθεται, αλλά διαστρέφει και αυτή την έννοια της θεότητας. Όμως ο κόσμος που μας περιβάλλει και τα πράγματα που τον συναποτελούν, καθώς και ο κόσμος του ανθρώπου, δε βρίσκονται στο αντίθεο ή αντίχριστο (επικαλύπτονται μέχρι που να ταυτίζονται...) διαβολικό κόσμο.

Ο Υιός του Θεού που έγινε άνθρωπος, Ο ΛΟΓΟΣ ΣΑΡΞ ΕΓΕΝΕΤΟ, δεν απέρριψε το σώμα για χάρη του πνεύματος, ούτε καταδικασε το υλικό και το φυσικό για χάρη του άυλου και του υπερφυσικού. Αντίθετα, μας έδειξε τον δρόμο πως από το ένα να φτάσουμε στο άλλο. Μας υπέδειξε τον τρόπο με τον οποίο ο ίδιος ανέδειξε το μη ιερό σε ιερό, με τη σάρκωσή του. «Τα πάντα πεπλήρωται φωτός», λέει ένας ύμνος της βυζαντινής λειτουργίας. Όντως, η παρουσία του Θεού μέσα στον κόσμο των ανθρώπων δεν είχε ηθικό, αλλά οντολογικό χαρακτήρα. Άλλαξε δηλαδή την καταστρεμμένη φύση του κόσμου και του ανθρώπου και τις ανέδειξε σε συγγενείς του Θεού. Πλημμυρίσαμε από το φως του Θεού και διαλύθηκαν τα δικά μας τα σκοτάδια. Έτσι, μπορεί ο ίδιος ο Κύριος να απευθυνθεί σε μας και να μας πει: «Εσείς είστε το φως του κόσμου»! Η αλλαγή από σκοτάδι σε φως δεν είναι αποτέλεσμα ηθικής διαδικασίας, αλλά συντελείται κυρίως και κατ' αρχάς χάρη στη σωτήρια παρέμβαση του Θεού. Είναι εκείνο που είπε ο Μ. Αθανάσιος: *«Ο Θεός έγινε άνθρωπος, για να μπορέσει ο άνθρωπος να γίνει Θεός»*.

Πώς, τότε, να μη φωνάξει ο άγιος πάπας Λέων ο Μέγας τη φωτεινή νύχτα των Χριστουγέννων: *«Αναγνώρισε, χριστιανέ, το μεγαλείο σου»*; Είναι ένα μεγαλείο που πηγάζει από τη Σάρκωση του Θεού και συντελείται με τη συνεργασία του ανθρώπου σε μια τελειότητα που αρχίζει τώρα, με τα Χριστούγεννα, προοδεύει με το Πάσχα και φτάνει στην ολοκλήρωσή της κατά το Έσχατον. Είθε!